

SATA INEKO



truyện ngắn

NGƯỜI DỊCH: LÊ VĂN HOÀN

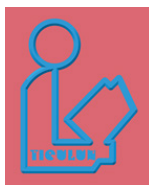
# Con búp bê đất



# Con búp bê đất

**Sata Ineko**

**Người dịch: Lê Văn Hoàn**



**Paris \* 01-2026**

**Nguồn : *thuquanbanthao***  
**Ebook : *Thư viện Tiểu Lùn***

# Con búp bê đất

**SATA INEKO**

Tập san VĂN số 183  
Sài Gòn \* 01.08.1971





SATA INEKO sinh năm 1904. Năm 13 tuổi, cô đã bắt đầu đi làm cho một hãng Nấu đường làm kẹo, và sau lại thay đổi nhiều việc khác. Năm 17 tuổi làm chiêu đãi viên cho

một tiệm ăn kiểu Nhật, và nhờ vậy được tiếp xúc với các văn gia như Kikuchi Ken và Akutagawa Ryunosuke. Năm sau, tác giả giúp việc cho một tiệm bán sách lớn ở Tokyo, tiệm Maruzen; và lấy chồng, con trai một gia đình triệu phú, nhưng cuộc nhân duyên lỡ dở, nên tác giả lại đi làm cho một tiệm cà phê. Trong thời gian này, bà cộng tác với một tạp chí văn chương, tờ Roba (Con lừa) rồi tái giá với một phê bình gia tên là Kubokawa Tsurujiro. Năm 1928, tạp chí Proretaria, Geijutsu (Nghệ thuật Vô sản) đăng một truyện ngắn của bà, “Kyarameru Kojo Kara” (Từ hăng nấu đường) được văn giới chú ý về lối hành văn tự nhiên và sáng sủa. Tiếp theo là chuyện “Nani o Nasubeki ka” (Cái gì cần phải làm?)



1932 và những tác phẩm khác đã làm cho bà nổi danh như là một nữ tác giả vô sản đã nói lên những điều mới mẻ. Một trong những tác phẩm nổi tiếng đó là “Kurenai” (Đỏ thắm) miêu tả một cuộc hôn nhân khủng hoảng trong những ngày tàn của phong trào văn chương vô sản ở nước Nhật.

Những tác phẩm sau Thế chiến đáng kể của bà là “Kikai no Naka no Seishun” (Tuổi trẻ bị cơ khí bao vây) và “Karada no Naka o Kaze ga Fuku” (Gió thổi trong mình). Tác phẩm của bà có những nét đặc trưng về tác phong đạo đức, công bằng xã hội, và có một lối hành văn riêng biệt rất là khúc chiết.

Bản Việt ngữ dưới đây được dịch theo bản Anh dịch nhan đề “Clay Doll” của John Bester.

## Sata Ineko

### Con búp bê đất

**T**oshiko qua là cái gánh nặng cho gia đình Yashima. Mặc dầu mẹ nó, bà Oseki có thương nó đến đâu chẳng nữa, nhưng tình thương của một người đàn bà đảm đang đối với một đứa con gái ngớ ngẩn, lâu dần cũng trở nên bực tức. Phải đợi mãi tới năm nó hai mươi tuổi mới kiếm được người với đến nó. Bảo rằng một gia đình phải đi kiếm người để cưới

con gái độc nhất của mình thì nghe cũng lạ tai thật, nhưng trong gia đình Yashima, câu chuyện đã xảy ra đúng như thế. Chắc hẳn là chính bà Oseki đã câu được gã bán than trong xóm để gả con gái mình. Cả gia đình hồi đó chỉ trông cậy vào người con trai lớn, cậu Kaneyuki kiếm tiền về nuôi mọi người. Cậu ta làm việc trong một hãng đóng tàu lớn. Tài sản không có, hương hỏa cũng không, còn nói gì đến của hồi môn nữa. Cho nên Toshiko trơ ra, chỉ có cái xác thịt đem về nhà chồng. Tân lang tên là Harada thường đi kiếm than ở khắp nơi rồi đem về bán cho các gia đình ở trong xóm. Cho nên bảo rằng hẳn là lái than thì không đúng, vì hẳn có đốt củi làm than đâu – hơn nữa hẳn cũng chẳng có ai là họ hàng

thân thích, vì vậy trong việc gả bán này, có vẻ như bà Oseki đã ban ơn cho hẳn.

Cậu Kaneyuki thì chẳng thèm để ý đến việc này, vị hôn phu của Toshiko muốn là cái quái gì chẳng được. Đối với bà Oseki và cả đối với cậu nữa, cứ tìm được một người chồng cho của nợ ấy là nhẹ mình rồi. Ngay cả đến cháu bé Hiroko, con gái của Kaneyuki, mới lên năm tuổi cũng hiểu như vậy.

Tới ngày cưới, cô dâu cũng được chải tóc theo lối cổ truyền và mặc cái ki-mô-nô khá đặc biệt. Rồi người ta tề chỉnh đặt cô cái phòng trang nhã nhất trong nhà để cho Harada đến dẫn đi. Kể ra thì

hai mẹ con cô cũng lùn như nhau, nhưng chỉ khác vào một điều là bà mẹ thì gọn gàng chải chuốt mà con gái thì lượp sồ sề. Mũi nó cũng cao và thẳng như bà Oseki, nhưng hai cái má thì bạnh ra và cặp môi cũng mọng lên như quả nhót. Tóc nó rồi xoắn lại thật khó mà chải cho ra kiểu. Nó ngồi ở trong phòng, hai vai u lên, mặc áo ki-mô-nô có đai đỏ thắt lại, trông giống hệt như con búp bê nặn bằng đất. Ở miền quê, họ thường dùng một thứ khuôn tròn để nặn sơ sài một loại búp bê bằng đất sét rồi quét qua lớp sơn đỏ - đó Toshiko giống hệt như thế. Nhưng trước mặt bé Hiroko thì cô nó thật là rục rĩ, rồi nó và em trai nó nhảy múa, hò hét ở trong phòng.

Nhà có hành lang rộng rãi; ngoài hành lang có vườn trồng các thứ cây ăn quả, như cây bưởi, cây hồng, cây thạch lựu đang có trái. Ngay dưới cây bưởi, có cái miếu nhỏ thờ thần Shinto và một bát sồi gác nhỏ đặt ở trước để cúng thần nhân ngày cưới. Họ cốt thổi sồi để thết khách nhân dịp gả con gái. Nhưng khách chẳng thấy một bóng ma nào ngoài trừ chàng rể Harada đến để dẫn cô dâu đi với nó, và thế là xong. Harada cao lớn, thô kệch, nhưng bản tính thì thật tốt.

Thế là Toshiko đã có một gia đình riêng, mặc dù phải ở thuê một căn phòng về phía đằng sau dãy phố miền chài lưới. Đúng kỳ hạn, nó sinh một đứa con trai. Thằng bé càng ngày càng láu lỉnh,

nhanh nhẹn so với Toshiko chậm chạp, ngớ ngẩn, trông cảnh tượng thật lạ lùng, không ai ngờ là hai mẹ con.

“Nào, nào, Ichiro, không được nghịch quá!” đôi khi người ta lại nghe thấy giọng nhà quê, thô kệch của Toshiko trầm lặng mắng con.

Thật là một sự tương phản kỳ lạ giữa hai mẹ con: mẹ thì nói năng đờ đẫn, con thì nhẩy múa quay cuồng, chân tay vung vẩy như quá thừa sức, không thể ngồi yên được. Nhưng cũng chả sao, Toshiko vẫn sống lầm lì theo nếp cũ cho tới khi thằng bé gần ba tuổi. Nhưng chồng ả, Harada đã bắt đầu tỏ ra bực bội. ả chệnh mảng lơ là cả về vấn đề chi tiêu trong gia đình, làm cho đời sống hàng ngày càng



khó khăn thêm. Tuy nhiên Harada rất quý con, nên y không nỡ đuổi ả về nhà mẹ, nhưng hẳn trở nên gắt gỏng, cáu kỉnh với vợ, đến nỗi ngày nào y cũng giáng cho ả một trận đòn, trong khi cái thân hình nóng nính của Toshiko vẫn đứng đĩnh đi đi lại lại, thỉnh thoảng lại thét lên một tiếng như con vật bị lâm nguy. ả cũng chả hiểu sao ả lại bị đánh đập như vậy. Lâu dần ả cũng trơ ra, vẫn nóng nính, làm lì, dửng dưng như trước, ngoại trừ những vết tím bầm ở trên mặt và trên người ả.

Mẹ ả, bà Oseki thường kể cho cháu Hiroko nghe là khi Toshiko còn nhỏ, người u em ẵm ả lơ tay đánh rơi ả xuống thềm nhà nên bây giờ ả đâm ra hơi ngớ ngẩn.

Bố Toshiko nguyên là một y sĩ nên lúc ông ta còn sống, gia đình rất sung túc và vì vậy bóng dáng một người u em trong nhà rất là cần thiết. Ở một địa vị sang trọng như vậy, nếu chẳng may có đứa con nào sinh đàn độn thì cũng đổ quấy là u em làm ngã để giữ sĩ diện. Họ còn giữ được bức ảnh chụp bà Oseki với ba con nhỏ ngay sau lúc chồng bà mất đi. Trông hình bà hãy còn trẻ, trang trọng uy nghi, cặp môi mím lại như để đối phó với cuộc đời. Lúc đó, cậu bé Keneyuki - mặc một cái ki-mô-nô mùa hạ và một cái xiêm kiểu Nhật thật đẹp - ngẩng đầu cao, minh mẫn. Ngay cả em trai Toshiko, bé Naoyuki đứng thẳng người,

một tay đặt lên vạt áo mẹ, cũng có cặp mắt thông minh, lanh lợi. Nhưng còn Toshiko, đứng ở cuối hàng trông thật là ngớ ngẩn, mặc dầu quần áo bảnh bao và chải tóc xoắn để xõa xuống trán. Trong bốn người, hình như chỉ có ả là bước đi sau thời gian, lạc lõng. Tuy nhiên, sự ngớ ngẩn của ả không có nghĩa là cử chỉ lố lỉnh và ả cũng được mẹ dạy cho biết làm vài món ăn, và chỉ có thể thôi. Nhưng chính vì thế mà bà Osaki càng bực mình thêm, bà luôn luôn gắt gỏng, cáu kỉnh với ả. Cả Kaneyuki và Naoyuki đối với ả cũng không hơn gì, ả chỉ thấy khác một điều là đứa lớn là anh và đứa nhỏ là em của ả mà thôi.

Ít lâu nay, bà Oseki nhận thấy Harada đã đánh đập Toshiko đến

nổi mặt sưng lên và nhiều chỗ tím bầm lại, nên bà phàn nàn với người con trai lớn:

– Mặt nó sưng u cả lên, tôi ngh-  
hiệp! Chắc là thằng kia đã đánh nó  
tàn nhẫn. Sao con không can ngăn  
nó đi?

– Con có nói ra cũng chả ích gì,  
vì mọi sự là tại Toshiko có, nó đàn  
độn quá.

– Mẹ biết nó đàn độn, nhưng dù  
sao, Harada cũng không được làm  
quá như vậy, có phải không?

– Con đã bảo ngay từ lúc đầu  
mà, con không thích Toshiko lấy  
cái thằng đó; chỉ tại mẹ muốn như  
thế.

- Đã đành vậy, nhưng con thử nghĩ coi, còn có ai muốn vùi đến nó nữa, chỉ có hạng người như Harada mới chịu lấy nó mà thôi. Nhưng hiện giờ cái thặng bán than ấy lại đi rêu rao khắp nơi là nó bị lừa. Nó lại lên mặt ta đây, thế mới bực mình.

- Việc gì mẹ phải bứt rứt về chuyện ấy? Sao mẹ không đến dẫn nó về? Can gì mẹ để hạng người như Harada dám chơi trò như vậy? Mẹ cứ đến ngay nhà nó lòi Toshiko về là thượng sách.

Sở dĩ Kaneyuki thúc đẩy như vậy, một là do lòng oán hờn bà Oseki và một phần để trả nữa Harada. Vả lại hẳn cũng rất ghét tính ngu đần của Toshiko nữa. Nói tóm

lại, lời đề nghị của hắn chẳng qua chỉ do lòng ích kỷ mà ra. Bà Oseki cũng muốn nghe hắn thử đưa Toshiko về nhà ít lâu để xem cách đối xử của Harada ra sao. Rốt cuộc, họ đưa nó về nhà thật và để đứa con nhỏ, Ichiro ở lại. Nó buồn bã khóc ròng đến sưng húp cả hai mắt lên, nhưng vẫn chẳng có phản ứng nào, cứ để mặc cho người khác lôi cuốn. Cho nên khi mẹ nó đã dẫn nó về nhà, nó cũng không dám trở lại thăm con nó nữa.

Chừng mười ngày sau, vào buổi tối, Harada đến để xin lỗi, có quà dâng cả đứa con đằng sau lưng. Thằng nhỏ, Ichiro cứ ghéch mắt lên trên vai bố nó nhìn lơ láo khắp nơi ở trong phòng khách. Bà Oseki lấy cớ là Kaneyuki đi vắng nên

không tiếp và Harada đành phải trở về nhà. Trong khi đó, Toshiko ngồi ở phía bên kia cửa, càng ủ rũ hơn mọi khi.

Thế là hết, ả không còn thấy chồng con ả nữa, vì sau đó ít lâu, cả gia đình di chuyển đi Tokyo và đã phái Naoyuki đến sira soạn trước. Mặc dầu khi xui mẹ đi bắt Toshiko về nhà, Kaneyuki chỉ vì nóng tính trong một lúc, nhưng sự quyết định dọn nhà đi Tokyo cũng hàm ý một phần không muốn để cô em gái ở gần chồng. Vì vậy Toshiko lai bị mẹ ả thúc giục ra đi để làm các công việc trông thật là vất vả mà người khác chỉ làm trong nháy mắt. Số phận nó phải như thế, phải quỵện

chặt thêm vào cái số phận gia đình Yashima hiện đang ở trong tình trạng thiếu thốn.

Việc dọn nhà bất thành linh đi Tokyo do Kaneyuki khởi xướng ra, đèo bồng cả hai đứa con, bà mẹ Os-eki, cô em gái Toshiko, một phần vì lý do vợ chết nhưng một phần vì tự nhiên y sinh ra chán nản công việc đang làm. Nhưng khi đến một tỉnh lạ, đâu có dễ dàng tìm kiếm ngay được việc làm, nhất là đang lúc tình trạng đình đốn vào hồi cuối năm 1929. Kaneyuki tam xin một chân thư ký cho một gia đình làm đồ sắt, rồi lại xin làm nhân viên hãng bảo kê, rồi lại thử các công việc khác trong mục “tìm người” đăng trên các báo, nhưng tựu chung, chẳng làm đâu được lâu. Trước kia, sở dĩ



y tức giận Harada đã hành hạ phũ phàng em gái y, nên mới xúi mẹ bắt Toshiko về nhà, nhưng bây giờ chính y lại trút lên đầu ả bao nhiêu mối giận hờn của y, mỗi khi y say rượu. Toshiko lúc nào trông cũng có vẻ sợ sệt, và hễ ả thấy bóng dáng người anh ở đâu là lấm lét nhìn trộm. Kaneyuki đâm ra bực mình về thái độ thấp hèn ấy nên sẵn đến bạt tai ả. Thế là ả lăn tròn xuống sàn nhà như quả bóng và thét lên như đứa trẻ.

– Tôi đã phạm tội gì? ả kêu khóc rên rỉ, hai mu mắt sùm sụp của ả rủ xuống buồn thảm, tuyệt vọng.

– Tại sao anh lại đánh tôi?

Nghe thấy thế, Kaneyuki lại càng nóng sôi lên, vừa chửi thề,

vừa đánh. Ắ rên lên một tiếng, đưa hai bàn tay che mặt, rồi lết hai đầu gối đi tới góc phòng.

– Tôi xin lỗi, tôi xin lỗi. Ắ khóc lóc van nài.

– Mà xin lỗi cái gì?

Kaneyuki lại thét lên, hình như không chịu nổi cái thái độ xấu xa của ắ.

– Nếu mà biết có lỗi thì hãy đi kiếm việc mà làm đi, bất cứ ở đâu người ta cần đến. Tất cả nhà chỉ có mà là chả làm nổi cái gì để sinh sống. Trong lúc này, ai còn nuôi nổi mà nữa.

Bà Oseki vẫn khâu vá để kiếm thêm chút ít và trầm lặng mục kích tấn kịch tới mức không chịu nổi

được nữa. Bà liền xếp đồ khâu lại rồi quay sang Kaneyuki:

– Tất cả những lời anh nói vừa rồi liệu có ích gì không. Anh vừa trút tất cả bực tức lên con Toshiko mỗi khi anh cúi kính chứ gì? Bây giờ chắc anh thấy trong người khoan khoái rồi, có phải không?

– Mẹ không hiểu.

– Sao, anh định nói gì – Không hiểu à? Toshiko nó làm việc theo lối riêng của nó, có phải không?

– Nó làm được việc gì hay cả ngày chỉ quanh quẩn dưới gấu váy của mẹ.

– Anh nói nhiều thế đã thấy chán mồm chưa?

– Con chữa chân! Tại sao mẹ...

Y lại muốn sỉ vả Toshiko một lần nữa, nhưng bà Oseki đã chặn lại và quát bảo con gái:

– Sao mà không biết chạy đi chỗ khác cho khuất mắt đi mà lại cứ ngồi ì ra đấy? Chính là lỗi tại mày.

Tuy được bà mẹ nhắc cho như vậy, nhưng Toshiko chẳng biết lần đi chỗ nào cho khuất. Trước mặt mọi người, ả liền lết xuống bên cái chậu rửa bát ở dưới bếp và rên rỉ thê thảm.

Naoyuki, em trai của Kaneyuki đang theo bậc trung học thì lại ưa gia nhập một phong trào sinh viên nào đó và rất ít trở về nhà anh nó ở

Takinokawa. Tuy nhiên Kaneyuki vẫn chiều em, nên sẵn sàng lắng tai nghe em thì thầm về ý thức hệ nọ, lý thuyết kia. Còn chính Kaneyuki thường chẳng ngần ngại xén tiền ăn của gia đình để đi uống rượu, và đến khi say khướt thì đâm cẩu kính vô độ.

Đã ba lần Toshiko được phái đi giúp việc như kiểu tôi đòi trong mấy gia đình quen thuộc, nhưng khi thả nó ra một mình thì nó chẳng có một chút sáng kiến nào và chả còn biết làm gì nữa, nên lần nào cũng vậy, nó lại trở về nhà hay bị người ta đuổi về. Như thế mà bà Oseki lại thấy hài lòng, mặc dầu bà vẫn than phiền Toshiko là đồ vô dụng, nhưng nhờ có nó mà đỡ bao nhiêu việc lặt vặt ở trong nhà. Bà

nhận khâu ki-mô-nô cho một tiệm y phục và được tặng lại những món đồ quý giá. Vì vậy cho nên bà cố tránh những công việc lam lũ để giữ cho hai bàn tay khỏi sần sùi. Chính Toshoko đã vô hình chung góp một phần vào số lợi tức của bà Oseki, số lợi tức này lại lớn hơn tất cả của mọi người khác, nhưng nào ai có biết công cho nó, đến ngay cả bà Oreki cũng vậy.

Kaneyuki bị thất nghiệp luôn và trong thời gian y thường liền lĩnh lấy quần áo của Toshiko, có khi của cả y nữa đen bán hoặc cầm cố để tiêu xài và tự ý lấy tiền công đi ở của Toshiko để chi tiêu riêng cho mình.

Chính Toshiko lúc này cũng không còn hay than vãn nữa. Đã từ lâu cũng không xảy ra biến cố gì thật sự đau khổ cho ả nên nét mặt ả cứ lì ra như cục đất. Tuy nhiên, người ta thấy ả có lúc phải tìm người để nói chuyện, Một hôm Kaneyuki bắt được ả đang đứng tán chuyện với người hàng xóm nên y lại đánh ả. Ngoài ra, ả cứ quanh quẩn cả ngày với bà Oseki để làm túi giấy bằng các tờ báo cũ.

Tự nó cũng chả bao giờ nó liên tưởng hay nhắc đến Harada và Ichiro, nghĩa là chồng con nó. Thảng hoặc một đôi khi, bà Oseki chợt nhắc nhở tới thì nét mặt nó bỗng tươi lên rồi lại bắt đầu kể chuyện về Ichiro. Sự thật thì nó cũng chả bao giờ thắc mắc thằng bé bây giờ

ra sao; nhưng nó thấy hứng thú nhắc lại những chuyện cũ,

– Hồi đó, trong cái tỉnh chài lưới, có một gia đình gọi là Yoshikawa ở ngay góc đường, gần nhà con ở, Toshiko thủng thủng kể lại. Có một hôm, Ichiro lén ngay vào nhà đó chơi, chả nói với ai cả và con phải đi tìm nó khắp nơi mới thấy.

– Từ ngày đó, chắc nhiều phen Harada phải cực nhọc với nó, vì chỉ có một mình để trông coi nó thôi.

Nghe tới đây, bà Oseki phản ứng ngay:

– Thế mới đáng đời thằng khùng.

Toshiko lại tiếp:



– Tuy nhiên, y rất thương thẳng nhỏ. Y đâu có phải là người xấu, có phải không? Chỉ phải tội tính y hơi cục...

Ả vừa nói vừa nhìn vào không trung, hai tay thõng xuống, hình như ả cứ đắm đuối vào câu chuyện.

– Thế nào! Tiếp tục đi chứ, mà ngưng làm việc rồi hở?

Bà Oseki khẽ mắng nó.

– Động một tí là mà lấy nê chả làm gì cả.

Tức khắc, Toshiko lại cúi đầu xuống làm việc. Nó không dám nói gì nữa và nó lại cần cù, yên lặng cắt những tờ báo cũ và gấp lại làm túi giấy. Nhưng nét mặt nó vẫn giữ nguyên vẻ sung sướng hoàn toàn.

Bất ngờ, Kaneyuki được gọi đi làm cho một hãng đóng tàu ở Onomichi mà chính trước kia y đã từng là nhân viên cũ, do một người bạn cùng làm ở đây giới thiệu. Ở nhà chỉ còn lại những đàn bà. Con gái của Kaneyuki là Hiroko tuy vẫn còn cấp sách đi học ở trung học, nhưng cũng đã giúp được khá nhiều vào công việc may vá của bà Oseki. Món tiền mà Kaneyuki hứa gửi về trợ cấp cho gia đình vẫn chưa thấy tăm hơi gì, thành thử bà Oseki luôn luôn bực dọc, cáu kỉnh và nhất là ở nhà lúc đó chả còn ai để bà phải e dè nữa, nên bà tha hồ mà mắng mỏ, gắt gỏng.

Sáng nào cũng vậy, Hiroko vừa thức dậy đã nghe thấy bà sỉ vả Toshiko. Nhưng em trai nó mới mười

bốn tuổi, vẫn cứ trùm chần năm yên, tai nó làm như điếc đặ, chả lý gì đến sự tức bực của bà nội nó.

- Nếu mà cứ loanh quanh, dầm dờ như thế thì chả làm xong việc gì cả. Hôm qua tao đã bảo mà, mà không nhớ à? Việc này, mà phải làm trước, rồi đến việc này, tao đã chỉ bảo minh bạch rồi mà. Mà rửa cái thớt này bao giờ đây, sao hãy còn lấy nhày nguyên thế này? Tao muốn hỏi mà, làm bếp đã được bao nhiêu năm rồi, mà có nhớ không? Mà thử nghĩ xem, mà ngàn ấy tuổi đầu rồi mà việc gì người ta bảo mà, mà cũng không làm nổi. Bất cứ mà làm việc gì cũng chỉ làm cho tao bận thêm. Mà hãy mở mắt to ra, nhìn con Hiroko xem, nó kém mà bao

nhiều tuổi? Mà hãy thử so sánh với nó một chút xem sao.

Mỗi buổi sáng, bà Oseki cứ phải gây gồ, sỉ vả như thế để cho bà trút nỗi bực dọc ở trong mình. Bà cứ nói, cứ cắn nhằn, giọng bà có lúc thật buồn bã nhưng Toshiko vẫn lẳng lặng làm thinh. Nói thế không phải là nó hoàn toàn để lọt ngoài tai những lời mắng mỏ đâu. Nếu gặp lúc nó đang quấy nước sôi – hoặc bất cứ đang làm một việc gì khác – với vẻ mặt lúng túng và trán nó cau lại, thì tay nó cứ quấy, quấy mãi, hình như là nó không thể dứt ra để làm một việc khác được. Bà Oseki thấy nó nín thinh lại càng không kiêng nể gì nữa, lời

chửi rửa của bà như lửa bốc lai đổ dầu thêm, dĩ chí đến sau cùng, bà thét lên và rít lên như còi vậ:

– Thế nào, mà ỳ định quấy đến ngày tận thế mới xong một chút nước sốt chẳg? Mà ỳ có làm mau tay lên không? Mà ỳ cứ rà rầm như thế thì hết cả ngày thôi. Quấy cho mau lên còn phải làm việc khác chứ, không thì làm sao cho xong việc đượ. Chắc là thằng Kaneyuki quên lửng cái gia đình này đi rồi, còn thằng Naoyuki thì bị cảnh sát giam cầm, tình cảnh nhà này rồi sẽ ra sao? Tất cả chúng bay đều ăn bám vào tao. Nếu không có tao thì mà ỳ sẽ ra sao, hử Toshiko? Mà ỳ cũng phải tập ăn tập làm như người khác chứ, chả nhẽ cả đời mà ỳ cũng vẫn ngó ngẩn thế hay

sao? Kia mày có nhìn vào bát sốt không? Mày quấy tràn cả nước ra rồi.

Hiroko là một con bé hóm hỉnh nên đã nhận thức ngay là sự la lối của bà Oseki chỉ là một thói quen mỗi buổi sáng để bà xả hơi những sự ảm ức mà bà cảm thấy trong khi bà đã thức giấc nhưng còn nằm ở trong giường. Khi bà trở dậy thì Toshiko là cái bia để bà bắn. Những cử chỉ chậm rề và nhất là cái mặt bị thọt của nó đã đập vào dây thần kinh của Kaneyuki và bà Oseki. Nhưng khốn nỗi, Toshiko không nhận thức được điều đó; nó không hiểu tại sao cứ luôn luôn bị mắng chửi và đánh đập. Nó chỉ biết rằng nó không giống như những người khác, thể thôi. Khi bà Oseki

sỉ vả nó trước mặt mọi người, nó lại tủm tỉm cười, có vẻ phân trần rằng: “Mẹ tôi nói phải”.

Trái lại, con cháu gái Hiroko càng lớn lên, càng khôn ngoan nhanh nhẹn. Bà Oseki công khai tán dương nó và dè bủ Toshiko trước mặt mọi người. Có người thấy thế, tỏ ra thương hại Toshiko và lên tiếng bênh vực nó:

– Sở dĩ Toshiko không giống mọi người vì tất cả mọi người đều khôn ngoan quá. Tôi thấy ái ngại cho nó. Thật là tội cho nó quá, khi mọi người chung quanh đều tài ba lỗi lạc, thành thử tự nhiên nó hóa ra ngớ ngẩn. Này Toshiko, cháu làm cái gì cũng hay cả, phải không?

Trong lúc ấy, Toshiko trả lời như một người bình thường. Nó nói:

– Tôi ước muốn tôi có thể làm như Hiroko, nhưng tôi phải tội hơi vụng.

Nhưng vì bà Oseki cứ luôn luôn đem so sánh nó với người khác nên đã vô tình gợi cho nó một ý thức ganh đua. Một lần vào mùa thu, khi các khung cửa kéo đều đã đến lúc phải dán giấy lại thì Toshiko đã bóc hết giấy cũ và rửa sạch các khung cửa. Nhưng khi bảo nó về phần dán giấy phải để Hiroko làm thì thấy những gân máu xanh nổi hẳn lên trên trán nó. Nó nói:

– Dù sao tôi cũng dán thử một vài cái khung cửa xem sao.



Rồi nó cứ đem giấy ra để dán, mặc dầu bà Oseki cấm đoán không cho nó làm. Nhưng quả thật, nó không làm nổi.

– Ít lâu nay, Toshiko có vẻ khác tính, sau này bà Oseki tâm sự với cháu Hiroko, nhất định đòi dán cửa, kỳ thật!

Hiroko thì đã nhận thấy là Toshiko càng ngày càng muốn ganh đua với nó. Khi thấy nó lớn lên, Toshiko tự nhiên nảy ra cái ý ghen tị với nó. Nhưng sự ghen tị không bộc phát trong sự giao tiếp giữa hai người. Bé Hiroko lúc này đã tiến hơn Toshiko một bước quá xa, nên không còn thể nào so sánh được nữa. Nó cảm thấy tội nghiệp khi Toshiko mặt đỏ tía tai lúng ta

lúng túng cố tỏ ra mình cũng có tài dán lại các khung cửa. Tuy nó có cái cảm giác kiêu hãnh hơn người, nhưng nó cố tránh không làm mất mặt cô nó, nên nó cứ bình thản tiếp tục dán lại hết các cửa trong lúc Toshiko đứng bên chứng kiến, hai vai chốc chốc lại vồng lên như là hậm hực vì đã thua kém.

Một đôi khi, Hiroko sực thấy cô nó có mùi khó ngửi; nó bỗng cau mặt và nhớ lại việc đã xảy ra cách hai năm trước đây, vào một buổi chiều mùa đông. Nó đi học về muộn nên về tới nhà đã sẩm tối. Nó chợt nghe tiếng ở trong phòng vọng ra, tiếng của Toshiko cố cưỡng lại tiếng nhỏ hơn của người đàn ông cố nài ép. Nghe chương tai quá, nó rút lui. Tiếng người đàn ông

không còn phải nghi ngờ gì nữa, chắc chắn là của người chồng ở gia đình bên cạnh và nó dự đoán trò gì sẽ xảy ra. Khi nó bước dạo trên hè phố chính, qua các quán đêm đã mở cửa tấp nập, nó nhớ lại nét mặt xanh nhợt buồn rầu của người đàn ông, một anh thợ trét hồ và một ý nghĩ đã lộ dạng ra trong đầu nó mặc dầu cô nó bầm sinh có ngớ ngẩn đến mức nào chẳng nữa thì đối với người đàn ông cô ấy cũng vẫn thuộc về nữ phái. Và cố cưỡng lại sự nài ép của người đàn ông vẫn là quyền của Toshiko.

Buổi chiều hôm đó, khi bà Oseki đi ra phố sắm sửa trở về mà thấy cơm nước vẫn chưa xong nên bà vô cùng tức giận. Toshiko vẫn như thường lệ chả nói chả rằng, cứ

đứng đỉnh sửa soạn nấu ăn loanh quanh ở trong bếp. Hiroko thì cố tránh không nhìn vào mặt cô nó. Nó cũng nhận thấy là người thợ trét hồ ở bên cạnh nhà không hề tái diễn cái trò xảy ra hồi trước nữa, nhưng vẫn tiếp tục đi lại với nét mặt xanh nhợt và buồn rầu. Vợ anh ta thì chả biết gì cả. Nhưng Hiroko vẫn nhớ đến chuyện cũ, mỗi khi nó thấy hai vợ chồng người hàng xóm đi sánh đôi với thau. Có một lần, hai cô cháu nó đi tắm trở về, nó gặp anh chàng thợ trét hồ ở ngoài phố; nhưng Toshiko thì cứ đi cầm mặt xuống đất và anh chàng thợ trét hồ thì giả bộ như không nhìn thấy.

Khi nào nó nhận thấy cô nó sực mùi khó ngửi, nó vẫn liên tưởng đến

chuyện cũ xảy ra giữa anh chàng thợ trét hồ và cô nó, tuy nhiên, nó vẫn kín tiếng, không tỏ một dấu hiệu gì. Nhưng hiện giờ khi cô nó ăn xong rồi mút răng chùn chụt, nó mới hiểu ra tại sao trước kia ba nó, mỗi lần cô nó làm như vậy, đều cảm thấy khó chịu như thế nào nên phải nhìn thẳng vào Toshiko và nhăn mặt lại giữa bữa cơm.

Hiện giờ, nó để Toshiko giặt hết quần áo cho nó gồm cả quần áo lót mình và coi như là một sự dĩ nhiên. Ngay cả việc của nó cũng chả mấy khi nó ngó tới, từ khi nó bắt đầu đi làm cho một hãng buôn ở trung tâm thành phố Tokyo. Đúng nghĩa ra, Toshiko lúc này đã có cô chủ mới. Nhưng khác với bà Oseki, Hiroko không hề cần nhăn, trái lại,

nó còn sắm cho Toshiko một đôi guốc và những thứ cần dùng. Vào những ngày nghỉ nó còn dẫn cả bà Oseki và Toshiko đi xem chiếu bóng. Trong lúc này, Toshiko lẽ dĩ theo sau bà Oseki, chả khác gì một con ở.

Sáng nào, bà Oseki cũng quen thói cần nhân, mắng mỏ Toshiko cho tới một hôm, không rõ nguyên nhân nào thúc đẩy, nó nổi khùng lên. Nó hét lên như một con điên, vớ lấy con dao làm bếp hoa lên trước mặt bà Oseki, dĩ chí bà phải chạy trốn, khiếp sợ thấy nét mặt của Toshiko thay đổi kỳ lạ. Toshiko chạy đuổi theo, hình như là sự chạy trốn của bà Oseki càng làm cho nó nổi nóng thêm; bà Oseki bỏ cả quốc lại, chạy thực mạng ra khỏi

nhà. Ở ngoài phố náo động cả lên và khi Hiroko còn mặc nguyên bộ áo ngủ chạy ra tới ngoài thì Toshiko đã bị một ông già ở nhà đối diện giữ chặt lại; nó vùng vằng, thở hổn hển và nức nở:

Ngày nào cũng thế, tôi chả nói năng gì cả, nhưng mẹ tôi cứ mắng chửi tôi hoài. Trời ơi! Tôi phải làm thế nào bây giờ? Tôi phải làm thế nào bây giờ? Tôi đã cố hết sức của tôi. Trời ơi! Tôi chết đi cho rảnh!

Bà Oseki đứng cách xa đó một quãng, mặt tái mét, thân hình bé nhỏ của bà run lên như cây sậy, lén nhìn Toshiko đằng sau đám người đứng xem. Anh chàng thợ trét hồ đã dọn đi ở khu phố khác từ trước rồi.

Hành động này từ trước đến giờ chưa từng xảy ra bao giờ, cho nên Hiroko phải kết luận là Toshiko bình thường ít khi tỏ ra hờn dỗi, tất nhiên tâm hồn phải bị dồn ép quá mức, nên mới hoa con dao làm bếp đuổi theo bà Oseki. Sự thật thì cả nó lẫn bà Oseki cũng không cho là nó đã vì ghen tị Hiroko mà làm như thế.

Mười năm đã trôi qua từ khi gia đình Yashima di chuyển đến Tokyo. Kaneyuki vẫn sinh sống ở Onomichi và đã tục huyền ngay tại nơi đây. Đã có lần, hai vợ chồng y đến chơi Tokyo và có dịp chứng kiến cuộc sinh hoạt của mấy mẹ con bà Oseki, Y lờ hẩn ngay việc thờ ơ của y đối với họ, gần như chẳng giúp đỡ tí gì. Y nói:



- Ồ thế mà mọi việc trôi chảy cả, chỉ có Toshiko cam chịu số phận hẩm hiu, ở nhà suốt đời.

Hiện giờ y có vẻ tự mãn, bộ điệu y cũng kiểu cách khác xưa.

Naoyuki thì vào khoảng năm năm trước đây đã bị bắt nhốt mất một năm để điều tra. Khi được thả ra, hẳn kiếm được việc làm với một nhà xuất bản, rồi lấy vợ và có con. Còn Kenichi, em trai Hiroko, khi mãn chương trình trung học liền đi làm ngay với nhà bưu điện ở Oji. Hiện thời không khí chiến tranh đã đè nặng trĩu khắp nơi.

Lúc này Toshiko đã quá ba mươi lăm tuổi, nhưng hình như no chả thay đổi mấy. Nó vẫn béo tròn như trước; chỉ có nước da nó

trước kia trắng bây giờ đã hơi sạm đi. Lúc nào nó cũng buộc miếng vải trắng choàng trước ngực và có vẻ như khi đi, bóng dáng đã hơi khom xuống.

Một việc không ngờ xảy ra là Kaneyuki ở Onomichi gửi tin về yêu cầu cho Toshiko đến giúp việc cho gia đình y trong một thời gian. Vì người vợ kế của y chữa con so, nên phải lo đề phòng mọi sự bất trắc có thể xảy ra; như thế nghĩa là Toshiko được triệu đến để giúp việc như một người ở. Hiroko đã quen có người giặt giũ hết cho nó và xử sự như một cô chủ, nên khi được tin Toshiko phải vắng nhà, nó rất lấy làm khó chịu. Tuy nhiên, nó không để lộ một xúc cảm nào ngoại trừ sự bất mãn đối với ba

nó, một con người chỉ nghĩ đến lợi riêng mình. Nó nói:

- Cháu cho thế là ích kỷ, khi ba cháu chả bao giờ giúp đỡ cho người nhà được tí chút gì. Ông ấy mời cô Toshiko đến chỉ cốt để giúp việc nhà cho ông ấy chứ gì. Chú Naoyuki thì cũng vậy - khi có con nhỏ cũng lại triệu cô đến để giúp đỡ, như một kẻ làm mướn trợ thời, rồi cũng lại mua cho một đôi giốc như để trả công - Họ chỉ cốt làm sao trả thật rẻ. Ba cháu cũng chỉ muốn thế, chắc bà chả lạ gì.

- Dù rằng đó là sự thật thì cũng đành phải chịu vậy, vì dầu sao thì ba cháu cũng phải gánh vác gia đình khi nào cháu đi lấy chồng.

- Cháu cũng chả hiểu sao tới lúc này mà ba cháu hã còn thích có con nhỏ. Hiroko lớn tiếng phê bình

Bà Oseki khịt mũi rồi cúi nhìn xuống dưới như là bối rối không biết trả lời thế nào cho phải. Bà ấy cũng phải nhận là sự phê bình của Hiroko có phần đúng và sở dĩ nó phải nói toạc ra như thế là vì nó cảm hờn bố nó đã bỏ lơ nó ngay từ lúc thơ ấu. Tuy nhiên bà ấy có một tâm trạng khá kỳ lạ là hễ hai mẹ con - bà ấy và Kaneyuki - ở gần nhau thì cãi nhau luôn, nhưng khi xa nhau thì lại có ý bênh con. Kể ra thì nguyên do cũng vì trong việc nhà, Hiroko càng ngày càng lấn quyền bà ấy dĩ chí lắm lúc bà ấy cũng thấy bực tức.

Cuối cùng thì được quyết định là chính bà ấy dẫn Toshiko đi Onomichi; chỉ có bà ấy và Hiroko bàn riêng với nhau chứ cũng chẳng hỏi han gì đến nguyện vọng đương sự và chính đương sự cũng chẳng bày tỏ ý kiến gì.

– Này Hiroko, cô sẽ sớm trở về, hả!

Toshiko nói như để an ủi trước khi từ biệt.

Nhưng sáu tháng sau, nó mới trở về. Vợ Kaneyuki đẻ non và đứa bé cũng không sống được. Toshiko lại được gửi trả về không kèn không trống. Tuy nhiên, tình trạng gia đình ở Tokyo lúc đó đã biến chuyển theo đà của thời cuộc. Kenichi đã phải gọi ra tiền tuyền.

Hiroko thì cũng đã đính hôn. Như vậy, bà Oseki không thể nào sinh sống một mình được. Khi nghĩ đến đứa cháu yêu quý nhất là Keaichi đã phải tòng quân và phải gửi ra mặt trận sau một năm nữa cũng đủ làm cho bà ấy chán nản rồi. Vì vậy bà ấy có xu hướng quay về sống nhờ Kaneyuki.

–Ồ, dù ngay khi cháu đi ở riêng rồi, nếu chỉ có một mình cô Toshiko thì cháu cũng kéo cô đi ở chung với cháu.

Hiroko nói rõ ra như thế để bà Oseki sẽ phải đến ở với người trưởng nam của bà ấy, cốt để giữ “thế diện” cho gia đình mà trong thời ấy, thiên hạ coi là một vấn đề rất hệ trọng. Lần này thi bà

Oseki quyết định tự động đi đến Onomichi, không phải đợi ai mời mọc nữa. Bà ta có vẻ thích cái nhà của Kaneyuki ở đây mà bà đã được chứng kiến khi đưa Toshiko đến lần trước.

Ngay sau khi lễ vu qui của Hiroko vừa cử hành xong mà chỉ có bà Oseki và hai vợ chồng Naoyuki tham dự, bà ấy cùng với Toshiko đi theo sau tức khắc khởi hành ngay đi Onomichi. Đến đây, Toshiko lại nhớ đến sự lờm nguýt của Kaneyuki ngày trước trong mỗi bữa ăn, rồi ả cũng trừng cặp mắt hùm hụp lờm lại, nhưng đến bây giờ thì ả thôi hẳn. ả đâu còn dám phản đối nữa vì ngay cả bà Oseki cũng còn phải ăn nhờ nữa là ả. Lại nói đến đêm từ biệt ở nhà ga Tokyo,

một luồng gió thổi đến thật là lạnh lẽo, chỗ nào cũng đông đặc những người tiễn đưa quân nhân phái ra tiền tuyến. Toshiko thì chẳng thấy xúc cảm gì vì biến cố này, nhưng trái lại Hiroko ra ga để tiễn đưa hai người đi Onomichi, luôn luôn nhìn đám đông với nét mặt lo âu. Kuwaki, người chồng nó là dược sĩ mới tậu được một cửa hàng nho nhỏ ở ngoại châu thành Tokyo. Nó đi riêng vừa được ba năm thì chiến tranh bùng nổ ở Trân châu Cảng tấn công cả Mỹ lẫn Anh. Bây giờ đến lượt Hiroko có mang và nó cũng dự tính triệu mời cô Toshiko đến phụ giúp như những người khác đã từng thực hiện. Cuộc đời của bà Oseki và Toshiko ở gia đình Kaneyuki cũng không có biến cố gì đặc biệt xảy ra. Tuy nhiên, thỉnh



thoảng Hiroko cũng nhận được một vài hàng chữ ghi bằng bút chì phàn nàn về thái độ của người con trưởng. Nào là Kaneyuki luôn luôn cản nhắc Toshiko, khi đã nhậu say sa-kê vào buổi chiều. Trông bộ điệu thật là dễ sợ! Nào là y cất vấn ba người đàn bà ở nhà làm được những trò trong gì trong khi y đi làm việc, rồi y nhìn trừng trừng vào từng người, coi như là bọn ăn không ngồi rồi. Nào là y bắt lỗi Toshiko trong lúc đi đứng; y phàn nàn là mỗi khi Toshiko lau chùi nhà thì lại làm cho nhà dơ bẩn thêm. Bà Oseki hình như đã quên là trước kia chính bà ấy buổi sáng nào cũng cản nhắc Toshiko như thế.

Ngay đầu năm mới, sau Tết ít hôm, Toshiko một mình đáp xe lửa

đi Tokyo. Ở sân ga, Hiroko đã nhận ra ả qua cửa sổ toa tàu, nhưng ả vẫn chưa nhìn thấy Hiroko. Mặt ả mập và trì độn, cặp mắt lơ là, sợ sệt, nhưng khi ả nhìn thấy Hiroko thì vẻ mặt ả mới rung rinh một nụ cười thông thả. ả nói:

– Bà gửi lời thăm thân mến và bảo rằng cháu sắp ở cũ.

Giọng nói của ả nghe như già đi và cả cách nói cũng có vẻ già hơn tuổi. Mớ tóc quăn của ả cũng đã thưa đi ở giữa đường ngôi. Bây giờ ả đúng bốn mươi tuổi, nhưng thân hình mập ú của ả cũng chẳng thay đổi chút nào, hai vai vẫn u lên và móng vẫn xù ra.

Hiroko sinh con trai. Cũng may thay là nó đã quên chỉ huy cô To-

shiko và chồng nó cũng không có thói cần nhần như bà Oseki và Kaneyuki. Toshiko ẵm em bé trông thật vụng về làm như tay nó ngắn quá. Khi đưa nhỏ tập tễnh biết đi thì nó bế em ra chơi ở trên bãi trống trước sân ga. Một đôi khi Hiroko cần sắm lặt vặt cho hiệu thuốc, đi ngang qua đấy, chợt thấy thằng bé bò lê xuống đất rồi lại chập chững tập đi, coi như ở ngay sàn nhà nơi phòng khách, trong khi Toshiko vẫn có vẻ thản nhiên, nó chuyện vãn với một người lão bộc cũng giữ trẻ. Cũng có sáng, khi đưa bé thức dậy sớm, Hiroko giao nó cho Toshiko giữ để ngủ thêm giấc nữa, Toshiko vừa giữ trẻ, vừa làm cơm, đề mặc thằng bé ngồi xuống sàn bết lót ván chơi tha thẩn một mình. Nó vừa vớ được cái ly là nó

quăng xuống sàn hay bất cứ vật gì cũng vậy.

– Bé nghịch quá, má mắng cho mà xem.

Toshiko chỉ nói qua loa chứ không chịu cất dọn cái ly nào còn sót lại đi chỗ khác cho thằng bé không với được. Thế là ngay sau đó, một cái ly khác lại được quăng xuống sàn đánh xoảng một cái.

– Cái gì ở dưới ấy thế?

Hiroko nghe thấy tiếng động, hỏi vọng từ trên lầu xuống.

– Nó đập vỡ tất cả ly rồi.

Toshiko thản nhiên trả lời, coi như là lỗi của thằng bé.

Thực phẩm đã bắt đầu khan hiếm và Hiroko thấy cô nó ăn khỏe quá, lắm lúc cũng thấy buồn lòng. Chính nó cũng không thích buồn bực như vậy, nhưng nó cứ như người bị chọc tức; nó rất khó chịu là Toshiko có vẻ không thèm nhận định thấy tình trạng nghiêm trọng của sự khan hiếm. Không phải là Hiroko bất bình về món ăn kham khổ là khoai lang, nhưng chính là cái số lượng khoai mà cô ấy tiêu thụ.

– Thế nào! Hết sạch rồi à?

Hiroko cúi kính la lên khi nhìn vào giỏ khoai, thấy không còn một củ.

Bây giờ đến lượt Kuwaki nhận được giấy gọi nhập ngũ, và, nhờ

ơn Trời! Đã có cô Toshiko ở trong nhà giúp đỡ. Lần đầu tiên có phi cơ địch đến tấn công tại nơi đây và trước cả mọi người, Toshiko chui tọt vào trong tủ, thở hổn hằn hển. Cứ mỗi lần bom nổ là ả lại rên rỉ. Tiếng rên rỉ cứ xuất phát đều đều đến nỗi Hiroko cũng nấp chung một tủ thấy buồn cười quá mà phải cố nhịn chảy cả nước mắt.

Nhưng lâu dần ả cũng quen đi và tiếng rên rỉ cũng bớt rung động đi. Vì có xưởng phi cơ ở ngay gần nhà nên những vụ đột kích không phàn lại càng dữ dội. Tuy nhiên, chiến tranh đã tới màn kết liễu và may mắn thay, nhà cửa được an toàn. Kuwaki vì được đồn trú ngay tại trên đất nước nhà nên ít lâu sau đã sớm trở về bình an vô sự.

Thực phẩm càng ngày càng khan hiếm. Một hôm, Hiroko ở hiệu thuốc trở về, khi vào tận trong nhà thấy khâu phần gạo lứt chứa ở trong chai bia vẫn để ở thềm nhà. Hiroko đoán chừng Toshiko đã bỏ đi quanh quần đầu đây, nên quên đãi gạo, mới thủng thẳng đi tìm thì bất chợt nghe có tiếng rên ở trong phòng tắm. Khi vừa mở cửa liếc vào, nó phải hét lên gọi chồng nó:

– Cô Toshiko đang ngồi xẹp ở trong ấy rên rỉ. Chắc cô đã trúng phong và đã ngất đi.

Hai vợ chồng Hiroko liền dìu cô lên giường trong lúc cô ấy vẫn còn mặc cái quần bao bố mà tất cả đàn bà ở nước Nhật đều phải mặc trong thời chiến. Cô vẫn rên rỉ và cả ngày

hôm sau cũng cứ thế, không tỉnh lại. Lần lên, tiếng rên lớn hơn và rùng rợn hơn, dĩ chí những nhà bên cạnh cũng nghe thấy. Hiroko lộ vẻ kinh hoàng khi nhìn thẳng vào mặt Toshiko và một ý nghĩ rùng rợn đã thoáng qua trong đầu nó: nếu cô ấy tỉnh lại rồi vẫn cứ nằm liệt giường liệt chiếu như thế này mà vợ chồng nó vẫn cứ phải bao bọc thì biết làm sao? Giữa lúc đó, nó muốn đưa tay ra bóp nghẹt mũi, mồm đã thoát ra tiếng rên kia; nó cảm thấy nếu làm được như thế thì vừa giải thoát được cho nó và cho cả cô Toshiko nữa.. Nhưng ngay tức khắc, nó lại ghê tởm cho cái ý nghĩ kinh khủng đó.



Sang ngày thứ ba thì Toshiko đã tắt thở. Naoyuki tự đến lo liệu việc ma chay. Khi đám tang chiếu lệ đã chung cuộc, Hiroko hai tay bê bình đựng tro di cốt đi từ lò hỏa táng trở về, mới cảm thấy lần đầu tiên là vợ chồng nó đã chịu ơn cô Toshiko rất sâu đậm. Kaneyuki tuyên bố là đáng lẽ y phải lưu cô ấy lại suốt đời, nhưng Hiroko cho đó chỉ là lời nói vuốt đuôi theo thói kiêu hãnh thông thường của người đời đối với kẻ yếu đuối. Tuy nhiên, cuối cùng nó sinh ra hoài nghi là thực sự không biết ai đã có ích cho ai. Tất cả mọi người đã lợi dụng cô ấy, và chính cô ấy – cứ lảng lạng làm lụng như lời sai bảo, không hề làm phiền lụy ai bao giờ – mới thật là người giúp ích. Hai tay nó vẫn bê bình tro mỗi lúc một nặng thêm

mà không chuyển cho ai được, nó từ từ nhắm mắt lại và lâm râm cầu nguyện như để tạ tội với vong hồn cô Toshiko trong cuộc sống hàng ngày.

Sata Ineko

Lê Văn Hoàn dịch





